

Kristina Nefat

Zalaganje za aktivno uključivanje građana u kulturni život zajednice

Kroz kreativne laboratorije želimo osigurati međusektorsko povezivanje, prijenos znanja i razvoj participativnih modela koji nadilaze klasične okvire kulturne produkcije, kaže Kristina Nefat, predsjednica HUIU-a

Priredila Vanesa **BEGIĆ**

Snimio Hassan **ABDELGHANI**

Hrvatsko udruženje interdisciplinarnih umjetnika – HUIU osnovano je 2013. godine u Puli kao profesionalna, strukovna udruga čija je temeljna misija razvoj, afirmacija i promocija interdisciplinarnih kulturno-umjetničkih praksi. HUIU okuplja autore i autorice različitih generacija i profila – od vizualnih umjetnika, dizajnera i ilustratora do edukatora, istraživača i kulturnih menadžera – koji djeluju na sjecištu više umjetničkih i društvenih područja. Udruga djeluje kontinuirano kroz šest međusobno povezanih programskih cjelina: Galerijski program, Edukativni program za djecu i mlade, Program Strip čitaonice Mrkli Mrak, Multimedijski program, Istraživačko-zagovarački program te Program jačanja kapaciteta organizacije. Svaka od tih cjelina razvijena je u skladu s principima inkluzivnosti i javne dostupnosti. Posebna pažnja posvećena je radu s djecom i mladima, neafirmiranim autorima te izgradnji

suradničkih odnosa sa školama, sveučilištem i drugim organizacijama civilnog društva, predstavlja naša sugovornica Kristina Nefat, predsjednica HUIU, osnovnu misiju Udruge koja se kao organizacija zalaže za aktivno uključivanje građana u kulturni život zajednice te za razvoj kulturnih sadržaja koji doprinose javnom dijalogu, kritičkom mišljenju i kulturnoj raznolikosti. Uz fokus na lokalnu zajednicu, HUIU djeluje i u nacionalnom i međunarodnom kontekstu

kroz izložbene, edukativne i multimedijske suradnje. Udruga upravlja s dva prostora u Puli – HUIU galerijom i HUIU BLOK-om, a kojima se, uz ostalo, organiziraju izložbe, provodi edukacija, multimedijska produkcija, a prostoru galerije u Zagrebačkoj ulici smještena je i Strip čitaonica Mrkli Mrak, jedina takva u Istri, s više od 3.500 strip naslova na hrvatskom, engleskom i talijanskom jeziku.

Govoreći o aktivnostima, odnosno

projektima HUIU koji su obilježili 2025. godinu i planovima za skoriju budućnost, Kristina Nefat kaže:

- U 2025. godini HUIU je proveo svoj godišnji program koji je obuhvatio šest stalnih programskih cjelina kroz koje se realiziralo više od 30 aktivnosti – od edukativnih radionica i izložbi do javnih natječaja i multimedijskih produkcija. Poseban naglasak bio je stavljen na tri programska pravca koja želimo dodatno razvijati i integrirati

Laboratorij tekstila i modnog dizajna počinje 24. siječnja u Puli

Projekt SOCRAT (Interreg Italija–Hrvatska) razvija eksperimentalne kreativne laboratorije (Living Labs) koji okupljaju umjetnike, obrtnike, kulturne i kreativne industrije, organizacije i lokalne zajednice. Cilj je stvaranje inovativnih kulturno-turističkih proizvoda temeljenih na su-dizajnu, interdisciplinarnosti i reinterpretaciji lokalne baštine. Kao dio programa SOCRAT u Puli će se od 24. siječnja do 14 veljače

održati Creative Living Lab – Laboratorij tekstila i modnog dizajna. Laboratorij će biti otvoren okruglim stolom »Tekstil i modni dizajn« u pulskoj Galeriji Novo 24. siječnja s početkom u 19 sati. U fokusu okruglog stola bit će suvremena interpretacija istarskih tradicijskih krojeva uz korištenje prirodnih materijala i ekoprint kao vizualni akcent. Uslijedit će desetodnevni rad u kojem će naglasak biti na razvoju konceptualnih i tehničkih temelja za šest modela koji će se kasnije dovršiti i izložiti u lipnju 2026.

u širi kontekst projekta SOCRAT: Reci to stripom!, Blok – edukativni program za djecu i mlade i Modometrija – multimedijски program.

Reci to stripom! i Blok

Edukativno-natječajni program Reci to stripom! razvijamo od 2022. godine u partnerstvu s Istarskom kulturnom agencijom – IKA. Program je osmišljen kao platforma za strip izražavanje učenika osnovnih i srednjih škola na teme koje su društveno relevantne i odgojno-obrazovno poticajne (npr. ekologija, nasilje, različitosti, briga za zajednicu). Cilj je promijeniti percepciju stripa kao isključivo zabavne forme i pokazati njegovu moć u vizualnoj komunikaciji i građanskom odgoju mladih. Natječaj se svake godine raspisuje na razini Istarske županije, a HUIU koordinira sve faze – od izrade propozicija, odabira teme, selekcije radova i izrade publikacije do organizacije završne izložbe. U 2025. godini program je ušao u treću fazu – Reci to stripom 3! – koja je uključivala i širu digitalnu diseminaciju, jače povezivanje s obrazovnim institucijama te korištenje društvenih mreža i kampanja u svrhu većeg doseg i vidljivosti.

Program Blok razvijamo kao dugoročni edukativni model koji učenicima osnovnih i srednjih škola pruža iskustvo stvaranja unutar suvremenih kulturnih i umjetničkih praksi. Prošle je godine Blok obuhvatio četiri specijalizirane radionice: analogna crno-bijela fotografija, polaroid fotografija, sitotisk i izrada maketa, a proveden je u HUIU BLOK prostoru koji je infrastrukturno opremljen laboratorijima za rad s tekstilom, grafikom i fotografijom. Sudionici programa prošli su sve faze stvaranja – od konceptualnog promišljanja do izlaganja i prezentacije javnosti. U završnoj fazi učenici su samostalno, uz podršku mentora, osmislili i realizirali izložbu In Dis Plodovi, a promocija rezultata provodi se i putem digitalne platforme In Dis Plodovi koju HUIU razvija još od 2019. godine. Program doprinosi osnaživanju kulturne participacije mladih i razvoju njihovih kreativnih i tehničkih vještina.

Platforma Modometrija

Modometrija je natjecateljsko-produkcijska platforma

pokrenuta 2016. godine, a namijenjena je mladim modnim dizajnerima iz Hrvatske i inozemstva u dobi od 14 do 25 godina. Program im pruža priliku za afirmaciju i profesionalno usmjerenje kroz sudjelovanje u javnom natječaju, dizajnerskim radionicama i produkciji virtualnog modnog događaja. Modometrija uključuje i dva zasebna natječaja za vizualni identitet i promotivne video-grafike koje osmišljavaju studenti dizajna i video produkcije Sveučilišta u Puli. Ključna edukativna komponenta programa je radionica modnog snimanja, u kojoj sudionici uče o fotografiji, videu, montaži i promociji modnog dizajna u suvremenim medijima. Završni produkt je virtualna modna revija i digitalna publikacija (modobook) koja se distribuira online.

Modometrija je u 2025. provedena u suradnji sa Strukovnom školom Pula, Sveučilištem Jurja Dobrile i neovisnim mentorima. S vremenom je Modometrija postala jedan od najinovativnijih programa u HUIU-ovom portfelju koji spaja dizajn, multimediju i obrazovanje.

Na koji način vidite vaše sudjelovanje u projektu SOCRAT? Koja su vaša očekivanja?

- Sudjelovanje u projektu SOCRAT vidimo kao priliku za međusektorsko umrežavanje, razmjenu znanja i razvoj zajedničkih kulturnih i edukativnih inicijativa temeljenih na valorizaciji lokalne kulturne baštine i kreativnom potencijalu zajednice. HUIU već niz godina razvija programe koji spajaju suvremenu umjetnost, dizajn, obrazovanje i društveno zagovaranje, a unutar projekta SOCRAT sudjelujemo kao organizatori kreativnog inovativnog laboratorija s temom tekstila i modnog dizajna čiji je cilj razvoj participativnih turističkih proizvoda i edukativnih kulturnih sadržaja utemeljenih na lokalnoj baštini.

Laboratorij razvijamo u suradnji s Etnografskim muzejom Istre te modnom dizajnericom Stašom Doblanović Randall iz Pule, koja je etablirana i na međunarodnoj sceni, a u fokusu joj je održiv pristup modi i Filipom Laterzom Juniorom iz Italije, renomiranim modnim dizajnerom s istaknutim međunarodnim iskustvom i brojnim nagradama i priznanjima, a koji je

Projekt SOCRAT

NAZIV PROJEKTA: SOCRAT – Umrežavanje obrta i suvremene umjetnosti u cilju održivog turizma
PROGRAM: Interreg Italija-Hrvatska 2021. – 2027. godine
UKUPNI PRORAČUN: 2.344.660,20 EUR (EFRR 1.875.728,16 €; sufinanciranje 468.932,04 €)
RAZDOBLJE PROVEDBE PROJEKTA: 01.03.2024. – 31.08.2026.
PROJEKTNI CILJ: Opći cilj projekta je diverzifikacija turističke ponude i osnaživanje lokalnog razvoja aktiviranjem autentičnijih iskustava proisteklih iz kulturnih i kreativnih industrija teritorija.
PROJEKT PROVODI ISTARSKA ŽUPANIJA S PARTNERIMA: Zaklada Pino Pascali – Muzej suvremene umjetnosti (vodeći partner); Nacionalna konfederacija obrtnika te malih i srednjih poduzeća Bari – CNA BARI; Regija Veneto, Veneto Institut za rad, Turistička zajednica Kvarnera, Ustanova za razvoj kompetencija, inovativnosti i specijalizacije Zadarske županije INOVacija i Sveučilište u Zadru.
MREŽNA STRANICA PROJEKTA: <https://www.italy-croatia.eu/web/socrat>

u mentorskoj ulozi. Kreativno inovativni laboratorij započinjemo okruglim stolom koji će se održati u prostorijama Galerije Novo u subotu, 24. siječnja u 19 sati, nastavljamo teritorijalnim istraživanjima baštine i tradicije kao temelja za zajedničko stvaranje, te zanimljivim predstavljajama raznih tehnika i sadržaja naših umjetnika i ostalih uključenih stručnjaka.

Od suradnje u kreativnim inovativnim laboratorijima očekujemo da će omogućiti prostor za zajedničko stvaranje novih kulturno-turističkih sadržaja kroz suradnju s obrtnicima, umjetnicima, dizajnerima, kulturnim djelatnicima i edukatorima, kao i predstavnicima turističkog sektora. Kroz takve laboratorije želimo osigurati međusektorsko povezivanje, prijenos znanja i razvoj participativnih modela koji nadilaze klasične okvire kulturne produkcije.

Također očekujemo da će projekt SOCRAT doprinijeti jačanju naših organizacijskih kapaciteta i međunarodne vidljivosti, razvoju novih modela kulturnog turizma temeljenih na kreativnim praksama i zajedničkom stvaranju, uspostavi dugoročnih suradničkih odnosa s obrtnicima, suvremenim umjetnicima, turističkim sektorom i lokalnim zajednicama.

Kao udruga s vlastitim prostorima i produkcijskim resursima, možemo ponuditi konkretne uvjete za realizaciju aktivnosti unutar projekta – od prostora za radionice i izložbe do podrške u promociji i diseminaciji rezultata. U tom kontekstu, sudjelovanje u projektu SOCRAT vidimo i kao priliku za osmišljavanje održivih kulturnih sadržaja koji mogu doprinijeti preoblikovanju turističke ponude u Istri prema modelima participativnosti, održivosti i autentičnosti.

Kako vaše kulturno, kreativno ili organizacijsko djelovanje, proizvod ili usluga mogu doprinijeti razvoju ili osnaživanju održivog ili iskustvenog turizma u zajednici?

- HUIU djeluje u skladu s vrijednostima održivog razvoja i promiče pristup kulturi koji ne podilazi tržišnim pravilima masovnog turizma, već se temelji na autentičnoj, izvornoj kulturnoj produkciji koja uključuje lokalnu zajednicu i istinski odražava identitet prostora. Umjesto pasivne potrošnje »kulturnih paketa«, naš cilj je omogućiti posjetiteljima aktivno sudjelovanje u kulturnim i umjetničkim procesima. U kontekstu razvoja održivog i iskustvenog turizma, HUIU vidi svoju ulogu u organizaciji edukativno-kreativnih radionica u kojima turisti kroz stvaranje (npr. fotografija, sitotisk, strip) istražuju lokalne motive i baštinu – pri čemu se susreću s kulturom kao živim procesom, a ne dekorom. Našu ulogu vidimo i u razvoju kulturnih programa koji počivaju na lokalnim resursima, znanjima i tradicijama – kao što su projekt Modometrija, koji reinterpretira tekstilnu baštinu i vizualnu simboliku Istre, te Blok koji uključuje djecu i mlade u kreativne procese temeljene na lokalnim temama.

Međukulturni dijalog

Važno je i izbjegavanje komodifikacije kulture, odnosno smatramo

da kulturna ponuda namijenjena turistima ne smije biti svedena na stereotipe, folklorne dekoracije i generičke sadržaje. Umjesto toga, zagovaramo stvaranje kulturnih sadržaja koji zadržavaju umjetničku i društvenu vrijednost, a istovremeno su dostupni i razumljivi širem krugu korisnika, uključujući i turiste. Bitno je i kreiranje platformi za razmjenu znanja i suradnju između lokalnih umjetnika, obrtnika, dizajnera i posjetitelja, a kako bi turizam postao prostor međukulturnog dijaloga, a ne jednostrane konzumacije. Svoju ulogu vidimo i u proizvodnji kulturnih sadržaja koji se mogu uključiti u turističku ponudu bez gubitka izvornosti – poput izložbi, digitalnih vodiča, umjetničkih intervencija u javnom prostoru ili autorskih radionica koje se oslanjaju na tradiciju, ali su utemeljene u suvremenim umjetničkim praksama.

S obzirom na vlastite prostore u centru Pule, kadrovsku i programsku stabilnost te dugogodišnje iskustvo u edukaciji i kulturnom zagovaranju, vjerujemo da HUIU može biti relevantan nositelj inovativnih modela kulturnog turizma u Istri – modela koji ne iscrpljuju lokalnu zajednicu, nego je osnažuju i uključuju.

SOCRAT je i polazište za novi akcijski plan Istarske županije. Što je u tom smislu za vašu udrugu strateški važno za buduću aktivnost?

- Za HUIU je strateški važno da se kroz buduću akcijski plan Istarske županije osiguraju strukturne i financijske pretpostavke za stabilan i održiv razvoj organizacija civilnog društva u kulturi, osobito onih koje djeluju na sjecištu suvremene umjetnosti, edukacije i zajednice. Na temelju dosadašnjeg iskustva i uvida, izdvajamo nekoliko ključnih prioriteta. To su dugoročniji i fleksibilniji modeli financiranja, budući da smatramo da je potrebno jačanje sustava javnog financiranja koji omogućuje višegodišnje planiranje, veći stupanj stabilnosti i financiranje razvoja sadržaja, a ne isključivo njihove provedbe. HUIU se zalaže za uvrštavanje u redovite programe javnih potreba na regionalnoj i lokalnoj razini i uspostavu posebnih linija za inovativne, hibridne i edukativno-turističke projekte.

Između ostalog, izdvajamo i umrežavanje i razvoj sektorske suradnje i u tom smislu je važno poticati osnivanje i koordinaciju tematskih mreža koje okupljaju srodne organizacije, umjetnike, obrtnike i dionike u kulturi i turizmu, kako bi se lakše razmjenjivale informacije, resursi i zajednički razvijali sadržaji koji su relevantni za regiju. SOCRAT može poslužiti kao model za takve suradničke inicijative.

HUIU u budućem akcijskom planu Istarske županije vidi priliku da se prizna i strateški podrži uloga organizacija civilnog društva u kulturi – ne kao isključivih korisnika financiranja, već kao aktivnih nositelja razvoja, partnera u kreiranju politika i stvaratelja novih kulturnih vrijednosti koje imaju i društveni i gospodarski učinak.

